

העלון טעון גניזה
עלון מס' 816
שבת משפטים
שנת תשפ"ו

העלון מוקדש לעילוי נשמת

יוסף בן רבקה ז"ל
אולגה זימבול בת אמילי ז"ל
רבקה בת אולגה זימבול ז"ל
יעקב קיקי בן יסמיה ז"ל
נחמלה קונפטה בת רחל ז"ל
חנניה בן אורי ז"ל
דינה בת פורטונה ז"ל
אהרון בן מתתיהו ושרה ז"ל

לרפואה שלימה
שמואל בן שמחה

ע"ש הצדיק המלוב"ז רבי ינון חורי זצוק"ל, זי"ע"א

יוצא לאור ע"י ארגון "חסדי ינון" 1700-720-500

זמני שבת פרשת משפטים - שקלים

ירושלים	פלג המנחה	הדלקת נרות	צאת שבת	רבינו תם
4.12	4.49	6.02	6.43	
4.13	5.05	6.03	6.39	
4.12	4.54	6.02	6.37	
4.14	5.06	6.04	6.40	

המודל ליל ג' 3.50 ו(12) חלקים
הפטרה: "ויכרות יהודע"

מטעמים לשולחן

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א)

פירש רש"י: "אשר תשים לפניהם - כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם". אספר לכם סיפור מופלא, שמעיד על היחס שבו מתייחס האדם לענייני ממונות. הרי ידוע כי כאשר יש לאדם שאלה בדיני איסור והיתר, או טומאה וטהרה, הוא ממנהר לשאול את הרב ואינו פוסק לבדו. אבל בדיני ממונות כל אחד הופך להיות "רב" לעצמו. אם יש לו שאלה על כפית חלבית שנכנסה לסיר בשרי, הוא יודע שעליו לברר אצל הרב מה דינה, האם היא כשרה או טרפה, אבל כאשר מגיע אליו כסף מפוקפק, לא עולה בדעתו שגם שם הוא צריך לברר האם הכסף כשר או אסור. בדרך כלל הוא "מתיר" לעצמו לקחת את הכסף, ולא עולה בדעתו לחשוב שאולי יש כאן שאלה הלכתית. סיפר לי בן דודי הרב יצחק עזרן סיפור שהיה עם רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל: אברך חיפש דירה לקנייה, ולאחר מאמצים מרובים מצא דירה שמתאימה לו במחיר סביר, וסיכם עם בעל הדירה שהוא ישלם לו - במחירים של אותם ימים - מאה אלף דולר. הוא אף נתן דמי קדימה בסך אלף דולר, ובכך נשלמה העסקה. ב"זיכרון הדברים" שנחתם בין הצדדים נכתב, שאם צד אחד יחזור בו מהעסקה - הוא ישלם קנס של חמשת אלפים דולר. מספר ימים לאחר מכן הגיע אברך אחר לדירה, לאחר ששמע שהיא מוצעת למכירה, אבל בעל הדירה הודיע לו כי הדירה כבר נמכרה. הלה היה מאוכזב מאוד, אבל ביקש בכל זאת להסתובב בדירה, כדי לראות מה הוא הפסיד. בעל הדירה הסכים לכך. האברך הסתובב בדירה, וכשסיים אמר לבעל הדירה כי הוא חיפש בדיוק דירה כזאת והוא רוצה לקנות אותה בכל מחיר. אמר לו בעל הדירה כי הדירה כבר נמכרה ואין הוא יכול לחזור בו, כי אז הוא ישלם קנס של חמשת אלפים דולר. אמר לו אותו אברך שהוא מוכן לשלם על הדירה מאה ועשר אלף דולר, כך שבעל הדירה ישלם לקונה הראשון את הקנס בסך חמשת אלפים דולר, ועוד יישאר עם רווח דומה. המוכר לא עמד בפיתוי והסכים לעסקה. הוא התקשר לקונה הראשון ואמר לו שהוא מבטל את העסקה ומוכן לשלם לו מידית את הקנס שסיכמו ביניהם, וכמובן להחזיר לו את דמי הקדימה. הקונה הראשון לחץ על בעל הדירה לספר לו מדוע הוא מבטל את העסקה, והלה אמר לו את האמת, כי אברך פלוני הציע לו סכום גבוה הרבה יותר, כך שביטול העסקה היה כדאי לו. הקונה הראשון הלך לשני ונזף בו קשות על המעשה שעשה, שהוא בבחינת "עני המהפך בחררה", ועד שמצא דירה כלבבו, הנה מגיע אברך אחר ומנשל אותו מהקנייה. הלה התייחס אליו בביטול, ואמר לו כי זכותו של בעל הדירה לחזור בו מהעסקה, ואין כאן כלל שאלה. האברך הכאוב עלה לביתו של רבי שלמה זלמן אויערבך וסיפר לו את כל הסיפור. רבי שלמה זלמן הזדעזע כיצד אברך עושה כזה מעשה שחיתות, ואז אמר לקונה הראשון: "אני אתן לך מכתב לאותו אברך שנישל אותך מהדירה, אבל תנאי אני מתנה איתך, לבל תפתח את המעטפה קודם שאתה מגיע לביתו של הקונה השני. כאשר תפתח אותו שם, תעשה את מה שכתוב בו ותתכוון לכך שדעתי כדעתך". הלה לא הבין את האמור, אבל הבטיח לרבי שלמה זלמן לעשות כדבריו. הוא הגיע לביתו של הקונה השני, והלה כמעט רצה לסלק אותו, אלא שהוא אמר שהוא מגיע בהוראתו של רבי שלמה זלמן אויערבך ויש בידו מכתב. הוא פתח את המעטפה וקרא את המכתב, שבו נאמר: "כיוון שאני הבעלים של הדירה, הריני אוסר אותה עליך בקונם באיסור נדר, ואין לך רשות להיכנס לדירה הזאת". בסיום הדברים הוא עזב את המקום. הקונה השני, ששמע את הדברים, נכנס ללחץ ומיהר לברר אצל פוסקי הלכה האם הנדר חל. היו רבנים שאמרו לו כי אכן זכותו של הקונה הראשון לאסור בנדר את הדירה שקנה, כיוון שהקניין חל. הלה, כששמע את הדברים, מיהר להתקשר למוכר הדירה ואמר לו שהוא מתחרט על הקנייה ומחזיר את הזכות על הדירה לקונה הראשון. בעל הדירה התקשר מיד לקונה הראשון ואמר לו שהעסקה השנייה התבטלה, והוא משיב את הדירה לבעלותו של הראשון. הלה, ששמח לשמוע את הבשורה, מיהר לביתו של רבי שלמה זלמן וסיפר לו כי הדירה שבה לבעלותו, ואז שאל כיצד ידע הרב כי הקונה השני יחזור בו. אמר לו הגרש"י: בדיני ממונות אדם מרגיש שהוא בעל הבית, ולכן חושב שהוא יכול לעשות עם הכסף כרצונו, אפילו להתעמת ולריב עם אנשים אחרים. אבל כאשר מדובר בענייני הקדש ונדרים כמו "קונם", שם הוא יודע שהקב"ה הוא בעל הבית, ועם הקב"ה אדם לא רוצה להתעסק. זהו המבחן של האדם - להכניס את הקב"ה לא רק בנושאים שבינו לבין קונו, אלא גם בעניינים שבינו לבין חברו, בכל עניין ממוני, לזכור את הקב"ה ולהשתדל להיות "בסדר" איתו.

שש באמרתך

ההלכה השבועית

דיני קריאת ארבע פרשיות

א. אם טעה המפטיר, ולאחר שקרא בספר תורה פרשת שקלים הפטיר הפטרת השבוע, אם נזכר באמצע ההפטרה, מפסיק, ומפטיר ויכרות יהודיע ויברך ברכות ההפטרה לאחריה. ואין צריך לחזור ולברך ברכה ראשונה של ההפטרה לפני ויכרות יהודיע. ואם לא נזכר עד שסיים הפטרת השבוע ובירך ברכות שלאחריה, יש אומרים שצריך לחזור ולברך ברכות ההפטרה לפנייה ולאחריה כדי להפטיר ויכרות יהודיע כתקנות חז"ל, ויש אומרים שחוזר ומפטיר ויכרות יהודיע בלי ברכות. וספק ברכות להקל. לכן יחזור להפטיר ויכרות יהודיע בלי ברכות. והוא הדין בשאר הפטרות של ארבע פרשיות.

ב. אם שכחו ולא קראו פרשת פרה, יש אומרים שיש לה תשלומים בשבת הבאה, ויש חולקים, והעיקר כסברא ראשונה. והוא הדין לפרשת "זכור".

ג. אם טעה הקורא בתורה וסיים פרשת פרה בפסוק "ולגר הגר בתוכם לחוקת עולם", לא יצאו ידי חובתם, ואפילו כבר קראו גם ההפטרה בברכותיה, חוזר ופותח הספר תורה ומתחיל לקרות (בברכות שלפני הספר תורה ולאחריה), מראש הפרשה עד "והנפש הנוגעת תטמא עד הערב". ואפילו הפסיק בפסוק "מים חיים אל כלי", גם כן לא יצא ידי חובה, וחוזר וקורא כאמור ומכל מקום אם כבר בירך על ההפטרה לפנייה ולאחריה ואחר כך נזכר, אין צריך לחזור ולברך ברכות ההפטרה כשמפטיר שנית.

חזון עובדיה

אהבתם את העלון? רוצים לקבל אותו כל שבוע עכשיו גם בדוא"ל ובואצפ?

שלחו אלינו את כתובתכם למייל: tifaret@hasdeyion.org או הכנסו ל- www.hasdeyion.org או בואצפ: 050-9580500

שאותה הכירו, כי עליה שמרתי מכל משמר והיא: שבת קודש! אמנם אשתי וילדיי בישלו למעני ביום השבת, הדליקו לי את האור ושימשו תמיד כ"גוי של שבת" צמוד עבורי, אך אני הקפדתי שלא לחלל שבת. לא תמיד היה לי קל, כי מדי פעם היו יוכוחים ביני לבין אשתי וילדיי על מנהגי זה, אבל אני לא שמתי לב לקשיים ונאחזתי בכוח בהתחייבותי לרבי - אני המשכתי לשמור שבת! עד שפרצה מלחמת ששת הימים. הפחד מפני המלחמה היה מוחשי. באוויר שררה אימה נוראה, כיוון שראשי המדינה צפו מאות אלפי הרוגים בגלל האויבים הרבים שהתאחדו כולם סביבנו לכלותנו. היה חשש שהם ירמסו אותנו ויכבשו את הארץ. הקדוש ברוך הוא לא כך רצה, ובניסים גלויים, תוך שישה ימים, הביס הצבא חמישה צבאות איתנים של מדינות האויב. לאחר ניצחון זה, המדינה הייתה באופוריה. כולם ראו בצה"ל אליל של ממש. נשים זקנות היו משכירות את עצמן לנקות חדרי מדרגות כדי להרוויח כמה לירות לקנות ממתיקים לחיילים. כשחייל עלה לאוטובוס - הזקנים פינו לו מקום. היה ניתן למשש את תחושת "כוחי ועוצם ידי". האיש בכיסא הגלגלים המשיך לספר: יום אחד נכנס בני הביתה ובפיו בשורה מיוחדת: מטעם הקיבוץ עומד להיערך טיול במשך עשרה ימים בכל רחבי הארץ, לקיים את הנאמר: "קום התהלך בארץ לאורכה ולרוחבה". בטיול הם יראו את השטחים הכבושים של צה"ל הכוחני, ובעיניהם יחזו במדינה הקטנטנה שתוך שישה ימים הגדילה את שטחה פי חמישה ויותר...

ברגע הראשון אמרתי לעצמי: "מי יכול להחמיץ דבר נשגב שכזה?!" אבל מיד התעשתי וחשבתי שטיול בן עשרה ימים כולל את יום השבת! ודאי שבטיול מטעם הקיבוץ לא תישמר השבת... החלטתי לוותר על התענוג הגדול למרות הרצון החזק שבער בי לראות את מאות הקילומטרים הכבושים. עד לאותו טיול, כשהיו יוכוחים ביני לבין ילדיי, הם הבינו אותי. הם ידעו שיש לי אידיאולוגיה ואינני מוותר עליה, ויהי מה. אך בעניין הטיול הם לא הצליחו להבין ולו במעט! איך ייתכן שאינני נוסע לראות את חזון הציונות בהתגלמותו העוצמתית בגלל שמירת שבת... הם עשו לי שטיפת מוח: איך אני מעז לוותר על "חלום" שכזה, ובכלל סתם נדבקתי לנושא השבת, בזמן שאני אוכל נבלות וטרפות ביום כיפור ולא שומר על כלום... מה הנאיביות הזאת לשמור שבת? דבריהם חדרו לליבי כארס של עכנאי. כוח הפיתוי היה אדיר ו... השתכנעתי! החלטתי להצטרף ולנסוע. ביום שישי היה טיול רגלי מפרך, אך לשמחתי עוד לפני כניסת שבת הגענו למחנה אוהלים במדבר יהודה. נפלנו על המיטות ושקענו בשינה. המארגנים הזהירו אותנו שלמחרת בבוקר, ביום השבת, עלינו להתייצב בשערי המחנה בשעה תשע בדיוק! תכננו עבורנו טיול ג'יפים במדבר יהודה - אטרקציה אמיתית... בוקר יום השבת עלה, ולי זו הפעם הראשונה שאני מחלל שבת מאז שתקעתי כף לרבי מבעלזא... עלינו על ג'יפים לטיול ברחבי מדבר יהודה... לא עברו עשר דקות והג'יפ שעליו ישבתי התהפך, הסתובב באוויר ונעצר על פי תהום. כל יושבי הג'יפ יצאו עם שריטות קלות, ואני? אותי היו צריכים לחלץ במסוק, כשאני מקובע על אלונקה... והנה - הנה כיסא הגלגלים שהרבי ייעד עבורי מהרגע שאחלל שבת... האדמו"ר מזוטשקא סיים את סיפורו של האיש והוסיף: "הייתי ילד עדיין, אך בתוכי בערה השאלה ולא הייתי מסוגל להתאפק. התפרצתי ושאלתי: 'את כל זה אתה מספר לנו ללא כיפה?... ראית מה זו שבת, ראית את כוחו של הצדיק, ראית איך צדיק בכוח תורתו וקדושתו מרפא אדם משותק ומייעד את זה עבור מישהו אחר... ראית איך הפרת קבלה יהודית ונפגעת מיד - מה שרבים לא ראו - ועדיין אתה נראה כמו שאתה נראה?!"

בספר "להאיר" על זמירות שבת, מביא רבי יחיאל מאיר צוקר שליט"א מעשה נורא שסיפר האדמו"ר מזוטשקא שליט"א: היה זה בהיותו ילד קרוב לבר מצוה, כשלמד בתלמוד תורה בעלזא בתל אביב. באחד הימים, כשיצא להפסקה עם חבריו, ראו אדם מבוגר גלוי ראש, יושב על כיסא גלגלים, מביט בעוברים ושבים ובזה מפיג את שעמומו. כשראה את ילדי החדר קרא להם ואמר: "וכי חושבים אתם שרק לכם יש כאלו פִּיאָלֶ'ךְ? גם כשאני הייתי ילד היו לי פִּאָוֶת... ולמדתי בעיירה בעלזא..." כמובן, מיד הילדים שאלו: "נו, להיכן נעלמו הפִּאָוֶת?" והאיש פתח בסיפור נורא: "גדלתי בבית חסידי, הייתי ככל הילדים בכיתתי בחדר, אך בהיותי קרוב לבר מצוה התחברתי לחברים בלתי הגונים, וכטבע האדם המושפע מסביבתו הם דרדו אותי מן הדרך הישרה. התחלתי לזלזל במצוות והתרשלתי בקיומן, וכמובן הדבר גרר מתחים רבים ביני לבין אבי. בבית התנהלו יוכוחים רבים. אבא העיר לי על כל צעד ושעל, כי מעשי היו בעיניו לצנינים. יום אחד שמע אבי שהאדמו"ר רבי יששכר דב מבעלז זיע"א מגיע לקבל קהל בעיר רישא הסמוכה לבעלזא, ואבי התכונן לנסוע אל הרבי, כי מי אינו מנצל את הגעתו של הרבי לסביבות העיירה. אבי ביקשני להצטרף אליו לראות את פני הרבי, ואני סירבתי בכל תוקף... טענתי לאבא: "מה אתה מדבר איתי על הרבי... אני רחוק מאוד מכל העניין, אין לי מה לחפש אצל הרבי!" אבא, שהיה יהודי חסידי, שורשי ואמיתי, גדל על ברכי האמונה התמימה והאמין באמונה שלמה שכל הבעיות עמי תיפתרנה כאחת ברגע שאכנס אל הרבי הקדוש מבעלזא. הוא כל - כך רצה שאבוא אל הרבי, עד שאמר לי: "אם תבוא איתי, אני מבטיח לך שיותר לא אעיר לך כלום על מעשיך! וזו הבקשה האחרונה ממני אליך..." מיד החלטתי שכדאי לי לנסוע. אם מהיום ואילך ייגמרו הוויכוחים בבית הרי שזה כדאי... אמנם קצת התביישתי לעמוד מול הרבי כמו שאני נראה, אבל בשביל השקט העתידי זה שווה! נתתי את הסכמתי לנסיעה ויצאנו לדרך. כשהגענו, עמדנו בתור וחיכינו יחד עם עוד רבים שהמתינו להיכנס לברכה ועצה מהרבי. לפנינו עמד אדם משותק ברגליו שנשען על קביים, מבלי יכולת לנוע כלל. כשהגיע תורו, הוא נכנס אל הרבי. הדלת הייתה פתוחה ואני עמדתי והסתכלתי, ולעיניי נתגלה מחזה פלאים: הרבי אמר לאיש הנכה: "גש בבקשה לפינת החדר, השען את הקביים על הקיר וחזור אליי בלעדיהם!" וכך עשה! המשותק החל ללכת על רגליו!!! הוא ניגש אל הרבי ונפרד ממנו לשלום, ואחריו הגיע תורנו. אבי לא היה צריך להרחיב את הדיבור עם הרבי, כי הוא ניגש ישר לעניין ואמר לי: "ילדי היקר! אני רוצה שתבטיח לי כי דבר אחד תשמור כל חיך!" אני, שכבר חצוף הייתי, עניתי לרבי: "נשמע מה הרבי דורש, ואז אחליט אם אני מוכן לקבל את הדבר על עצמי!" אמר הרבי: "תבטיח לי שתשמור שבת! יותר מזה אינני מבקש כלום!" חשבתי לעצמי במהירות: אם זו כל הדרישה ממני ובשאר העניינים אני משוחרר לנפשי, הדבר בהחלט משתלם... מיד נתתי את הבטחתי לרבי שמהיום אשמור שבת. הרבי לחץ את ידי לתקיעת כף, ואז אמר לי: "הבט לצד, הנך רואה את הקביים האלו? דע לך, אם תשמור שבת יהיה לך טוב, ואם לאו - קביים אלו מיועדים עבורך!!! חזרנו לביתנו, אבי ואני. מאז הלכתי והידרדרתי ופרקתי לגמרי עול מצוות. הורדתי את פאותיי ואת לבושי החסידי, הסתובבתי עם חברים רעים, ועברתי על כל העבירות שבעולם - חוץ... מחילול שבת! על שמירת שבת הקפדתי ועמדתי חזק ואיתן כצור החלמיש שלא תתחלל על ידי. כעבור כמה שנים התחברתי לקבוצת נערים חלוצית שהוכשרה לעלות ארצה. עליתי לארץ ונקלטתי באחד מקיבוצי השומר הצעיר. נשאתי אישה שמבחינה דתית התנהגה כגויה גמורה. נולדו לנו ילדים אותם גידלנו כגויים ממש, מלבד מצווה אחת

החיזוק השבועי

שני חמורים נשאו עליהם משא כבד. חמור אחד נשא על גבו שק מלח והחמור השני נשא שק מלא בספוגים. בתחילת המסע היה החמור בעל שק המלח מצטער מאד בגלל המשא שהוא סוחב מפאת משקלו הכבד. לעומתו החמור השני הלך במהירות ובשמחה, דילג על ההרים וקיפץ על הגבעות. לאחר שעות מספר של הליכה הגיעו שני החמורים לנהר, חייבים הם היו לעבורו כדי להמשיך במסעם. המים בנהר היו עמוקים וכיסו את החמורים. בשחייתם בנהר הרגיש החמור עם שק המלח שהמלח שעליו נמס והמשקל הפך קל יותר. לעומתו, שקו של החמור השני החל לספוג את המים ומשקלו עלה, החמור לא עמד במשקל וטבע בנהר. החמור שנשא את שק המלח הכבד, סבל רבות במסעו, אך לבסוף פדה את שכרו למרות הייסורים שעבר, אולם החמור השני שנהנה בתחילת מסעו ממשקל קל על גבו לבסוף אבד מן העולם (רבי יוסף חיים) כל אחד מאיתנו זכה להיוולד כיהודי, כובד האחריות עלינו גדול. לעיתים מתקשים אנו בגלל כובד המשא שהוטל עלינו - לשמור ולקיים תרי"ג מצוות, לייצג נאמנה את מלך העולם. לא פשוט לקום בבוקר חורפי לתפילה, לא קל לשמור שבת, לקבוע עיתים לתורה, ובעיקר לשמש דוגמה לכל אדם. אולם עם כל זאת יש לנו לשמוח שלבסוף נקבל את שכרנו מהמלך ששלח אותנו אל המסע... בכל פעם שיש לך קושי לקיים מצווה, בכל פעם שאתה רואה שאחרים "נהנים" ואינם מבצעים את שליחותם תזכור! עכשיו אולי קצת קשה, לא פשוט, אך לבסוף אתה זה שתוכל לעבור את הנהר בקלות, שכך רב. לעיתים מחשבות רבות נכנסים לראשונו, נראה לנו שאולי אנו "מאבדים" את העולם הזה, אולי פחות נהנים מכל התענוגות שיש בו, אך ההפך הוא הנכון, אנו אלה שיש לנו מטרה, שיש לנו יעד, אנו מבינים מהי שליחותינו, וכדי לצלוח את המסע, יש לנו הדרכה כיצד לעבור את "הנהר" בשלום ולהגיע

רונן קרתא

בא' באדר
מכריזין על השקלים

אין שמחה גדולה ומפוארת לפני הקב"ה
אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים.
שהמשמח לב העניים האלו דומה לשכינה!

לתרומות **מחצית השקל ומתנות לאביונים**
שיחולקו בו ביום.

www.hasdeyinon.org 050-9580500
1700-720-500

"פדיון נפש"
מיוחד
ב"חסדי ינון"

בחצות הלילה, כשהשמים פתוחים
ומזלם של ישראל מתגבר ונוסק לשחקים

למסירת שמות **1700-720-500**
www.hasdeyinon.org 050-9580500

שו"ת הלכתית מאת הפוסק הגדול רבי עמרם פריד שליט"א

שאלה: המתפלל לרפואת חולה, האם צריך לומר 'לרפואת פלוני בן פלונית' או שלא צריך להזכיר את שמו? **תשובה:** אם מתפלל עליו בנוכחותו - לא צריך להזכיר את שמו (דומיא דתפילת משה על מרים), אך כשמתפלל שלא בפניו - יזכיר את שמו ואת שם אימו. מקור: ברכות לד א. מג"א סימן קיט ס"ק א בשם מהרי"ל, ומשנ"ב שם ס"ק ב. ועיין רש"י שבת סו ב ד"ה בשמא דאמא.

שאלה: האם מותר להתפלל לרפואתו של גוי? **תשובה:** כן. מקור: ספר חסידים רכז. מג"א סימן קפט ס"ק א. באר הגולה חו"מ סימן תכה. דרכי תשובה יו"ד סימן קנז ס"ק ג. **שאלה:** טעה בסדר הברכות והקדים ברכת 'רפאנו' לברכת 'גואל ישראל' וסיים כל השמו"ע, האם יצא? **תשובה:** לא יצא כיון ששינה מסדר הברכות, ויחזור לראש התפילה. מקור: משנ"ב סימן קיט ס"ק טו.

הערות והארות על הלכות אלו ניתן לשלוח למייל: 6191265@GMAIL.COM

הפרשה המצויירת

// מתוך מדור "מטעמים לשולחן" //

ניתן לתרום ל"חסדי ינון" בכרטיס אשראי בקו הישועות 1700-720-500 ובבנק הדואר חשב' 3640582 ע"ר 580437440